

Ausa suvetöö otsinguil

Linnaneiu Kaja (13) otsib endale suviseks koolivaheajaks tööd. Ta unistab talutüdruku tööst, kuid pole sobivat kohta leidnud ei tuttavaid küsitledes ega ajalehes kuulutades. Töökuulutustele vastavad kõige sagedamini intiimteenuste pakkujad.

Kõik taskuraha teenida soovivad teismelised ei mahu paraku vähestesse töölaagrirühmadesse, ettevõtetele on aga raske lastele jõukohast rakendust leida. Pealegi nõuab alaealiste palkamine nii mõnigi kord töö ümberkorraldamist, juhendaja määramist ja suurt vastutust.

Suve lähenedes võib küll loota ajalehepoisi, lille- või jäätisemüüja staatust. Kui veab.

Teismelisi ahvatletakse intiimärisse

"Ma ei taha tööd leida vaid palga pärast, armastan loomi ja tahan suvel lihtsalt linnast eemal olla," räägib Kaja. Talle on helistanud paljud tööandjad, kuid seda "õiget" tööd pole tüdruk veel leidnud. Enamasti on kaup katki jäänud seepärast, et töökoht asuks kodust liiga kaugel. Ema ei taha aga last vaateväljast kuigi eemale lasta.

"Teda kutsuti Saaremaale sulasepiigaks ja üks tore linnas töölkäiv isa otsis talle oma tütrele argipäevadeks selsilist," loetleb Kaja ema häid töopakumisi. Tema sõnul tuleb nii lapsel kui tema töopakujail silm peal hoida. "Pärast tööotsimiskuulutuse ilmumist püütakse Kaja vähemalt kolm-neli korda päevas intiimteenuste ärisse haarata. Üks vana mees nõuab teda järjekindlalt endale koduabiliseks. Kui tütar telefonitoru mulle annab, lõpetab ta alati kõne," on ema ettevaatlik.

16–17-aastased noored teavad, kuidas end töökohta saamiseks reklaamida. Nende kuulutustest torkab silma nii võõrkeelte-, arvuti- kui masinakirjaoskus. Paljudel on ära märkida sekretäri- ja välimüüja kogemus. Vaatamata suurepärastele eeldustele pole aga kuuestistkümnene Ines ja temast aasta vanem Siiri saanud veel ühtegi asjalikku töopakumist.

"Eelmisel aastal õnnestus koos õega lehe kaudu end lapsehoidjateks sokutada. Paraku ei osanud me töötasu tingida – nii teenisime 10 krooni tunnis," räägib Siiri. Lapsehoidja või inglise keele õpetaja ametit oleks ta nõus tänavugi pidama. "Ma olen mitmest firmast ka ise tööd otsinud, kuid keegi ei taha alaealistest kuuldagi," kurdab Siiri.

Pudipõlleõmblejad ja lapsehoidjad

Harjumaa tööhõiveameti direktori Sirje Keerovi sõnul pole neil praegu ühtegi alaealistele sobilikku töökohta pakuda. "Suve poole ehk tuleb. Eelmisel aastal olid meil kirjas mõned rohi- ja aia- ja heakorratöölise, lapsehoidja ja jäätisemüüja kohad," teatab ta.

Alaealised teenivad sageli taskuraha juhutoodega, sest lepingulisi suveametiit on väga raske leida.

AIVAR PARTEL

Keerovi hinnangul tahetakse ajutiselt tööle vähemalt 16-aastasi kooliõpilasi, ka tudengeid. Noorematel on suvist rakendust raske leida.

Keerovi sõnul saavad alaealised tasuta enamasti tükitöö eest. Firmsid on valmis maksma töötasu, mis jääb miinimumpalga ja tuhande krooni vahele.

"Alaealisi ei taheta seepärast, et neil on seaduse järgi lühem tööpäev," teab tasulisel tööinfolehel vastav neiu. Tapakub võimalust õmmelda ühele Kanada firmale pudipõllesid – see olevat hetkel ainus alaealisele paslik amet. Eelmisel nädalal olevat otsitud noori ettekandjaid, tööjõu vastu tundnud huvi ka üks festivalil toitlustav firma.

Nii põlleõmblejad kui liikluskeerises eluga riskivad aknapesupoisid ei oma enamasti mingit töölepingut. Nii pole neil ka alaealisele sobilikku lühikest tööpäeva ega kindlat palka. Raha liigub nende kätte vaid niikaua kuni nad jaksavad seda teenida.

Tallinna tööinspektsiooni tööinspektor-juristi Helle Veetamme sõnul või-

vad 15–17-aastased noored töötada vaid ühe vanema või hooldaja kirjallikul nõusolekul. 13–15-aastased tööle soovijad peavad lisaks saama nõusoleku ka tööinspektorilt.

Veetamm soovib tööandjatel noori ametisse võttes vaadata nende dokumente. "Mõni neiu võib ka alaealisena küpse täiskasvanuna paista. Kuid ei tohi oma vanuse tõttu öösel baaridaami või ettekandjana töötada," hoiatab inspektor.

Seaduse järgi on alaealistel nii töösuhetes kui –vaidlustes täiskasvanutega võrdsed õigused. Ka alaealise palk lepitakse kokku töölevõtmisel. Ametisse võtmisel ei tohi alaealisega kokku leppida katseajas.

Helle Veetamme sõnul peavad alaealised, kes tahavad omal algatusel töölepingut lõpetada, sellest vähemalt ühe kuu jagu ette teatama. "Vaid mõjuvatel põhjustel võib seda teha viis päeva enne lahkumissoovi. Alaealistel võib mõjuvaks põhjuseks olla ka õppeasutusse sissesaamine või õppima asumi-

ne," selgitab tööinspektor.

Alaealise vanem, eestkostja, hooldaja või tööinspektor võivad nõuda alaealisega sõlmitud töölepingu lõpetamist, kui töö ohustab alaealise tervist, hariduse omandamist ja kõlblust. Alaealise koondamiseks on alati vaja tööinspektori nõusolekut.

Alaealised võivad töötada üksnes aladel, mis ei ohusta nende tervist, hariduse omandamist ja kõlblust ega ole neile keelatud seaduse või kollektiivlepinguga. Alaealisi on keelatud tööle võtta ja rakendada rasketel, tervist kahjustavatel või ohtlikel töödel.

13–14-aastased võivad nädalas töötada 20 tundi, 13–16-aastased 25 tundi ja 17-aastased 30 tundi. Vahetustega töö puhul ei tohi 13–14-aastase töötaja kestus olla üle viie tunni, 15–16-aastastel üle kuue ja 17-aastastel üle seitsme tunni päevas. Öösel ei tohi alaealised töötada.

Alaealisi ei tohi saata töölahetusse isegi siis mitte, kui nad ise on nõus.

MALLE PAJULA